

Над Бабиним Яром пам'ятника нема...

Ірина Фрідман

За допомогою вживання в роль журналістів учні зможуть дослідити та проаналізувати причини й наслідки замовчування трагедії Бабиного Яру в радянський час. Працюючи з різними типами джерел вони виявлять основні тенденції формування індивідуальної та колективної пам'яті за тоталітарного режиму та зможуть побудувати місток до сучасної ситуації з меморіалізацією простору Бабиного Яру.

Мета:

проаналізувати причини та наслідки політики замовчування трагедії Бабиного Яру; виявити основні тенденції формування індивідуальної та колективної пам'яті за тоталітарного режиму; сприяти розвитку творчого потенціалу учнів.

Очікувані результати:

після цього заняття учні

- зможуть пояснити причини та наслідки політики замовчування трагедій різних народів у СРСР;
- зрозуміють, під впливом яких чинників формується індивідуальна та колективна пам'ять за різних режимів.

Тривалість: 90 хвилин.

Формат: урок, рольова гра.

Необхідні матеріали:

бажано інтерактивна дошка та підключення до інтернету, роздруковані фото із виставки "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії" (розділи: "Архітектурні конкурси 1965 року"; "Несанкціонований мітинг 1966 року"; "Радянський пам'ятник 1976 року"; "Забудова Бабиного Яру за радянських часів"); а також листи ватману та кольорові олівці (кількість наборів відповідає кількості груп).

План заходу

Крок 1. Вступна частина

На початку уроку процитуйте поему Євгена Євтушенка "Бабин Яр", написану 1961 року: "Над Бабьим Яром памятников нет...". На дошці – фото "Мозаїка пам'ятників" із виставки "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії". Запитайте учнів, чому, на їхню думку, так склалося, що в 1961 році не було жодного пам'ятника, а сьогодні їх безліч?

Аналізуючи відповіді учнів, слід зауважити, що політикою СРСР було замовчування єврейської трагедії і, як наслідок, формування "нової політичної історії" щодо Бабиного Яру. Така політика, своєю чергою, призвела до низки катастроф та проблем.

Крок 2. Робота в групах

Щоб розібратися із причинами та наслідками такої політики "замовчування", об'єднайте учнів у п'ять груп (шість-вісім осіб у кожній). Кожна група отримує текст і фотографії з однієї з таких тем:

- Архітектурні конкурси 1965 року;
- Несанкціонований мітинг 1966 року;
- Радянський пам'ятник 1976 року;
- Забудова Бабиного Яру за радянських часів (матеріали виставки «Бабин Яр: пам'ять на тлі історії»)

та завдання для роботи (додаток 1).

Крок 3. Виступи представників груп

Під час презентацій групи кожна інша група може поставити тим, хто виступає, одне запитання.

Крок 4. Загальне обговорення

Обговоріть з учнями, що вони відчували, коли були в ролі радянських журналістів? З якими труднощами стикалися і чому?

Опісля підбийте підсумки заняття.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОБОТИ В ГРУПІ

Посилання на файл:

[Dodatok_1_dlya_roboty_v_grupi.pdf](#)

* Текст файлу знаходиться після додатків.

(Джерело:)

Додаток 1

ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОБОТИ В ГРУПІ

1. Уявіть собі, що ви – журналісти. Поділіть лист ватману на дві частини, на кожній з яких створіть випуск «газети», що відповідає темі, яку ви отримали: одна стаття – це стаття радянського часу, коли відбуваються події, а інша – як би ви описали ці події сьогодні. Проілюструйте статті відповідними фото.
2. Порівняйте статті, які ви написали, і дайте відповіді на такі питання:
  - *У чому, на ваш погляд, полягає причина замовчування єврейської теми в радянські часи?*
  - *Як політика СРСР у цьому питанні позначилась на подальшій долі Бабиного Яру та пам'яті про події, що в ньому відбувалися?*
  - *Чи впливала така поведінка уряду на колективну та індивідуальну пам'ять? Чому?*
3. Презентуйте свою газету у класі і зробіть основні висновки щодо тенденцій формування індивідуальної та колективної пам'яті за тоталітарного режиму.